

reka globoka, deroča in na dnu prepletena s skalovjem. Veliko potapljačev je že ponesrečilo smrtno, a to prav nič ne ostraši drugih.

V Poco Geonymo se je spustil potapljač pod vodo in zašel med dve skali. Ob bregovih reke se je zbralo 200 do 300 iskalcev, da bi rešili tovariša. Na pomoč prihiteli so se trudili na vso moč, da bi izvlekli ponesrečenega, a vse je bilo zaman. Konečno se je odtrgala cev, po kateri dobiva potapljač zrak in nato so nehali z rešilnim delom. Celih 16 dni je ostal nesrečnež med skalami in še le nato je narasla reka po deževju in valovi ter vrtinci so spravili truplo na površje.

Način pridobivanja dijamantov je ta le: preko reke potegnejo železne vrvi, na katere pritrdijo čolne. Iz čolnov skakejo potapljači v reko. Ker so pod vodo prepadi, jemljejo potapljači seboj lestve. Ko je došel potapljač na dno in na sredino reke, kjer je pesek, pritrdi tukaj vrv, da ne zgreši poti nazaj. Krog zapestja ima vrv, ki pelje navzgor in na kateri visi vreča. Ako je prišel do ugodnega peska, ki je večkrat strnjen v kamen, pocukne za vrv vrečo, jo napolni s peskom in drugi v čolnu jo potegnejo kvišku. Dober potapljač je lahko 3 do 4 ure pod vodo in napolni 20 do 30 vreč. Iskalci vidijo na dnu reke dobro, le mrzaj jih muči. Pesek izpirajo, ko so zbrani čolnarji ter potapljači. — Ako so izsledili dijamant, oddajo strele z revolverjem, katerega ima vsak iskalec pritrjenega na pasu krog ledenj. Od vsacega dijamanta dobi potapljač 40 procentov, 60 odstotkov pa mora izročiti lastniku potapljaškega aparata, ki ga pa mora še preskrbeti tudi s prehrano ter stanovanjem. Pri enem potapljaškem aparatu dela šest do osem mož. Ako pa izsledijo kako res dijamantno mesto, potem se zbere krog aparata tudi 12 do 20 iskalcev.

Strast za hitrim obogatitjem tako prevzame potapljače, da se ne zmenijo za previdnost in radi tega se zgodi toliko smrtnih ponesrečenj. Kolikokrat se pripeti, da se zaženejo pod vodo pi-

jani potapljači, tamkaj zaspijo in jih je treba reševati z največjim trudom.

Vse hlastanje po dijamantnem premoženju je navadno brezplodno, ker izkupiček za prodane dijamante nima v žepu obstanka. Kjer se zbere po 1000 iskalcev ob reki, tjakaj priromajo tudi kavarnarji, krčmarji, igralci na karte in vse polno sumljivih žensk. Iskalec zaigra, zapije ali zapravi z ženskim spolom en dan in eno noč, ako se je trudil poprej z vsemi močmi po celi mesec in še več. Iskalcev, ki bi res obogateli z izkupičkom za dijamante, je presneto malo, ker so to le lahkomišelniki ter zapravljeni ljudje.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerno. 581

Mnogo lepih deklet in žena pada v oči tujemu potniku v naši deželi. Ni li naša dolžnost, da to prirodno lepoto našega naroda ne gremo in ohranimo — mesto da jo z uporabo škodljivih sredstev za vedno uničimo? Zato bi morali uporabljati že davno preizkušene in resnično neškodljive Elsa-preparate za lepoto: Elsa-Creme-pomado, Elsa-pomado za rast las, Elsa-mila zdravja in lepote, Elsa-Shampoo, Elsadont-pasto za zobe in Elsa-Sachet. Zahtevajte radi ohranitve Vaše lepote povsod prave Elsa-preparate! Po pošti iz lekarne Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341.

Čuden izgovor. Sodnik: »Zakaj ste tako pretepli svojega prijatelja?« — Obtoženec: »Vidite, gospod sodnik, to je bilo tako: Midva leživa skupaj v eni postelji. Pa se mi je neko noč sanjalo, da sem dobil za god pečeno gosko v dar; ravno sem si jo narezal ter hotel nesti bedro v usta, kar se moj tovariš obrne ter me zbudi. To me je tako razjarilo, da sem ga prav pošteno naklestil!«

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini
ŽIGA WEISS
Celje-Gaberje 591 II

Nova knjiga.

Krasno knjigo »Savinjska dolina« s posebnim ozirom na splošno, krajevno in upravno zgodovino v besedi in sliki je spisal Rajko Vrečer, upravitelj osnovne šole v Žalcu. Po vsem svetu se širi danes domovinsko gibanje, ki hoče ljudi utrditi v ljubezni do domače grude in domačije. Sijajno služi temu namenu ravno Vrečerjeva knjiga »Savinjska dolina«. V njej slika zgodovino Savinjske doline. V uvodu podaja prazgodovinsko dobo, pestre spomenike rimske dobe, med njimi posebno izčrpno riše staro rimsko taborišče na Ločici pri Polzeli in naselitev Slovencev v šestem stoletju. Nato pa popisuje zgodovino in kroniko vseh večjih občin poznane Savinjske doline: Braslovče, Gomilsko, Gornji grad, Gotovlje, Griže, Ljubno, Luče, Mozirje, Petrovče, Polzela, Rečica ob Savinji, Solčava, St. Jurij, St. Pavel, St. Peter v Savinjski dolini, Velika Pirešica, Vransko in Žalec. Podrobno našteva zgodovino župnij in občin, imena župnikov, županov in učiteljev ter vseh imenitnih mož in žena iz zgodovine prelepe Savinjske doline. Na tisoče imen je zbral pisatelj, ni ga skoro kraja ali vasi v Savinjski dolini, o kateri bi ne znal pisatelj kaj lepega povedati. Čuditi se moraš pisateljevi izredni marljivosti in sposobnosti v zbiranju in naštevanju skoro neizčrpne gradiva. Iz vsake vrstice, ki jo piše, gori njegova globoka ljubezen do Savinjske doline, ki mu je po dolgoletnem šolskem udejstvovanju postala skoro druga domovina. Zato ni dvoma, da bo vsak Savinjec, izobražen in preprost, z veseljem segel po tej knjigi, ki nam tako žarko proslavlja lepono naše doline. V vsako kmečko hišo in društveno knjižnico mora ta knjiga, da se bo mladi savinjski rod navduševal ob lepi preteklosti svoje domačije in rasel ob vzornih zgledih dedov v še lepšo bodočnost. Vrečerjeva knjiga »Savinjska dolina« mora postati duševna svojina vsakega Savinjana.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»Imate prav, svetla gospa,« odvrne Laslo, kakor bi se hotel izogniti pravemu odgovoru, »ne spodobi so govoriti slabo o odsotni osebi.«

»Prav,« reče grofica in rahla rdečica se razlije po njenem bledem obrazu, »jaz tudi ne bi dovolila, da se o možu, katerega podoba je tukaj, slabo govori, kajti on je moj soprog.«

Ponosno in resnobno je izrekla grofica te besede, ki so napravile utis na starega vojaka; molčal je nekaj časa, nato pa je uprl svoj pogled v grofico in rekel:

»To je torej podoba cesarskega vladnega svetnika in predsednika štajerskih deželnih stanov, grofa Ivana Erazma Tatenbah.«

»On je,« odvrne grofica.

»Toda v svoji državni, z zlatom obrobjeni obleki,« reče Laslo Fekete, »ne pa v oni zeleni lovski suknji, v kateri je nastopil kot grof pod Pohorjem v družbi ogrskih nezadovoljnejev, da

22

bi ostal kot vedno zvest državni služabnik nepoznan in da je mogel hitro pobegniti, ko se je bližala mestna straža.«

»Kaj naj to pomeni,« vpraša grofica očividno presenečena.

»In tudi ne v lični obleki jezdeca s pasom, stkanim od lepe grofice,« nadaljuje stari vojak ter gleda pozorno v blede obraz grofice Tatenbahove.

»Kaj naj pomenijo te zagonečne besede,« vzklikne ta razburjena.

»Gospa grofica,« reče zdaj stari Oger, »Laslo Fekete je star, pošten vojak, ki ni navajen dosti govoriti, ampak odkrito in ne po ovinkih, kakor hodi mačka okoli vrele kaše. Stari vojak vam kratkomalo pove to:

Vaš soprog Ivan Erazem Tatenbah je sicer plemenitaš starega rodu, pa ne dober državni služabnik in tudi ne zvest soprog.«

»Kakšno obrekovanje,« vzklikne grofica, »kako se upate omadeževati čast mojega moža v moji navzočnosti?«

Tedaj se zasvetijo staremu vojaku oči; po trenutnem molku spregovori:

»Oprostite, pozabil sem popolnoma na položaj, v katerem se nahajam napram gospej gro-

Zopet nov zvezek
Karl May in spisov

izšel
II.

namreč

II.

zvezek

»PO DROŽEM BUDISTANU«

z vsebino: V ječi - iz ječe
slovo Amadije. Cena 18 Din.

Naroča se pri

Cirilovi knjižarni, Maribor

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor v: ke vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 363

Nov škodljivec na sadnem drevju. V severnem delu slovenjgraškega okraja, posebno okoli Dravograda so se pojavili v velikih množinah črnkastim rilčkarjem podobni hroščki, ki so napravili znatno škodo cvetju sadnega drevja in cvetlic. Tukajšnji kmetijski referent je potom poljedelskih postaj v Zagrebu in Ljubljani doznal, da je ta hrošč »žalobna minica« (Oxythyrea funesta). Škodljivca se najuspešneje uničuje s pobiranjem v zgodnjih jutranjih urah. Kot zatiralna sredstva služijo tudi arzenovi preparati.

Kmetijska kino-predstava v Prevalah se bo vršila v nedeljo, dne 25. maja dopoldne v kinodvorani. Za kmetovalce in gospodinje je vstop prost. Med prireditelji bo predaval okrajni kmetijski referent Wernig. — Župni in šolski uradi se naprošajo, da po možnosti opozorijo ljudstvo na to kmetijsko-poučno prireditev.

Sejmsko poročilo. Na živinski sejmi 12. maja v Sl. gradu je bilo prignanih 80 krav, 6 telic, 86 volov, 7 juncev, 3 konji, 134 ovc in 4 koze. Prodalo se je 16 krav, 2 telici, 12 volov, 2 junca, 110 ovc in 2 kozi. Cene so bile sledeče: krave 5 do 8 Din, telice 7 do 8 Din, voli 7 do 9.50, junci 7 do 9.50 in ovce 6 Din za kg ter koze po 150 Din komad. Kupčija je bila za govejo živino slaba, za ovce pa dobra. Manjkalo je tujih kupcev. Največ se je prodalo izven sejmišča. Mnogo slabši od drugih let je bil tudi kramarski sejem. Prihodnji živinski in kramarski sejem bo 10. avgusta.

Gospodinje, ne zadržujte jajc! Nekateri kmečke gospodinje imajo že od nekaj slabo navado, da zadržujejo

(šparajo) jajca, ker hočejo doseči in pričakati višje cene. Jajca se med tem časom vsušijo, postanejo plavači, ki so za izvoz nerabni. Trгоvec lahko prevzame le popolnoma sveža jajca, ker le taka so sposobna za izvoz — seveda mora gospodinja »našparana« jajca (plavače) nesti domov ter trpi navadno zmiraj občutno škodo. Zato je vsaki gospodnji priporočati, da vso zalogo jajc sproti, vsaj vsak teden prodaja ter tako prihrani neljube neprilike in škodo sebi, trgovcu in izvozniku.

Zadruga za rejo perutnine. V Mariboru se je ustanovila zadruga za rejo čistokrvne perutnine, predvsem vseh vrst štajerske kokoši. Zadruga daje vsem, ki se za stvar zanimajo, zlasti v zadevah smoterne reje perutnine vsa tozadevna pojasnila brezplačno, le za pismen odgovor je za poštino in pisarniške potrebščine priložiti 2 Din v znamkah ali pa eno dopisnico. Dopise je nasloviti na: Zadruga za rejo perutnine, r. z. z o. z. v Mariboru.

Nabirajte gobel! Letos se je na nekaterih krajih že pojavila rast gob (jurčkov), ki se lepo belo sušeni prav lahko prodajo ter prinašajo lepe dohodke. — Vsakemu je torej priporočati, da ne omalovažuje nabiranja gob. Navajajte in poučujte že otroke v nabiranju in sušenju gob, ki so zelo važen izvozni predmet.

Parno lokomotivo bo izpodrinil Dislov motor. Ob stoletnici parne lokomotive so se pojavili znaki ter nove iznajdbe, ki jej prorokujejo zaton. V Nemčiji na primer so že trije odstotki državnih železnic elektrificirani, v kratkem času hočejo doseči sedem odstotkov. Električna v železniškem obratu je gotovo veliko bolj priključiva nego parna lokomotiva z večkrat naravnost neznosnim dimom. Najnovejša iznajdba na polju železniškega pogona so se vršile zadnja leta v Nemčiji z Dislov lokomotivami. Takozvani Dislov motor je znašel prežgodaj umrli nemški inženjer Rudolf Disel. Prvotno so uporabljali te vrste motorjev za največje ladijske stroje, danes pa že tudi za pogon težkih

avtomobilov in aeroplanov. Dislov motor ima pred bencinskim to prednost, da je njegova gonilna sila surovo ali težko olje, katerega se porabi veliko manj nego pri bencinskem motorju bencina ali bencola. Ako frči letalo s pomočjo motorja na bencin in se zgodi nesreča, da pade aeroplan na tla, se vname skoraj dosledno ob taki priliki zaloga bencina in ogenj uniči letalo s ponesrečenci vred. Ako pa ponesreči letalo z Dislov motorjem, se razlije surovo olje pri tresku na zemljo brez vse požarne opasnosti po tleh. Pred par leti so zgradili po naročilu ruskega profesorja Lomonossowa v Nemčiji dve Dislov lokomotivi za železnice v Rusiji. Ker je Rusija zelo bogata na surovih oljih, so ga uporabljali že poprej kot kurivo pod parnimi kotli. 1 kg nafte ali surovega olja je dal eno konjsko silo, Dislov motor pa da pri isti gorilni sili petkratno moč. Ena od zgoraj omenjenih Dislovih lokomotiv je pri preizkušnji prevozila čisto brezhibno 5000 km in vlekla seboj težek vlak. Pravkar gradijo v Nemčiji tretjo Dislov lokomotivo, ki bo pravo čudo prevozne hitrosti, moči ter priročnosti. Električna in Dislov lokomotiva bosta v večjih ter res modernih državah izpodrinili v nekaj desetletjih na železnicah stoletno parno lokomotivo.

*

Zgradba gostilničarske pivovarne d. d., Laško.

K raznim vprašanjem in da ovržemo razne neosnovane govorice nasprotnikov naše pivovarne, sporočamo:

Podpisovanje delnic je preseglo do zdaj 9 milijonov dinarjev. Dosedanja naplčila na delnice se nahajajo pri Okrajni posojilnici, družbi z neomejeno zavezo v Laškem, katera za nje tudi jamči. Z zgradbo pivovarne na kupljenem zemljišču pričnemo, kadar bo vseh 15 milijonov zagotovljenih, to pa po mogočnosti le pri nas in bratih Hrvatih, ki so se nam te dneve pridružili.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Fiskarna sv. Cirila

Maribor, Rovaška c. 5

fici. Laslo Fekete je res okoren v sporočevanju takih govoric lepim gospem. Zato hočem rabiti le nekaj besed in Vam povedati, premisljiva gospa, da je še nekaj poštenjakov v deželi, ki vam hočejo dobro in vas hočejo svariti. Ne dajte se preslepiti in pazite nekoliko, kaj dela vaš soprog, kajti nasvet zveste žene, meni grajski stotnik grof Brenner, lahko dosti vpliva na može omahljivega značaja.

»Torej z graškega Schlossberga, kjer mojega moža že davno ne marajo, izvira vsa tvoja modrost, ti odkritosrčni svarilec,« odvrne grofica, »dobro, le idi tja in reci svojim naročilem: Ana Terezija Tatenbahova ima tako trdno prepričanje o poštenosti svojega soproga, da niti trenutek ne bi mogla verjeti vsem lažnjivim govoricam o njegovem počenjanju; kjer je ljubezen, je zaupanje, zaradi tega nobene besede več. Kastelan grada Podčetrtek, zahvalim se vam za vaš trud pri urejevanju stvari, ki jih vzamem s seboj, plačilo dobite pri oskrbniku, za dalje pa ne rabim vaše pomoči.«

Grofica odkima tožitelju svojega moža, Laslo se prikloni ter hoče oditi; pri vratih pa se še enkrat obrne ter reče z ginjenim glasom:

»Ne hudujte se nad starim vojakom, če ne more povedati tega, kar mu je pri srcu, na primeren način, toda še enkrat rečem: Grofica, vi boste, če ne upoštevate tega dobrega nasveta, spoznali prepozno, da slepa ljubezen in neomejeno zaupanje niso več čednosti. Pomislite grofica, da ste tudi mati!«

»Toda najprej soproga,« odvrne ta z dostojanstvom, »žena mora zaupati možu in ne sme poslušati obrekovanja, ki žali njegovo čast.«

»Grofica,« reče Laslo Fekete, »vi niste samo plemenitašinja po rodu, ampak najplemenitejša gospa po srcu. Občudujem vas, a tudi obžaloval vas bom, ko pride ura, v kateri bo vaš soprog trpel za svoje zmote, tedaj grofica...«

»Bo Ana Terezija Tatenbah delila usodo svojega soproga in če je že v božji previdnosti tako določeno, tudi z njim umrla,« reče grofica s povzdignjenim glasom ter odide v stransko sobo.

Laslo Fekete pa, odposlanec grajskega stotnika grofa Brennerja v Gradcu, je šel iz dvorane globoko zamišljen.

Iz tega vzroka zavračamo tudi do zdaj vse ponudbe raznih tujerodnih kapitalistov in raznih družb, ki se nam z več milijonskimi doprinosi ponujajo. Ape-liramo na naše — posebno imovitejše tovariše, ki še niso podpisali, naj to storijo čimprej, ker s tem omogočijo, da imamo prihodnje poletje že lastno pivo. Opozorjamo jih na enoglasen sklep zborovanja načelnikov zadrug dravske banovine z dne 12. maja v Celju. Ta sklep smatra stavbo pivovarne za edino sredstvo, ki bo odpomoglo sedanjemu nevzdržnemu stanju in nalaga vsem članom dolžnost, z nakupom delnic ta namen podpirati.

Ugotavljamo, da do danes niso gostilničarji izpolnili svoje dolžnosti in je večji del podpisanih delnic iz vrst drugih pridobitnih slojev.

Kar se tiče raznih pomislekov, ki se jih vzbujajo namenoma iz gotove strani, naj se ve, da ni res, da bo delniški kapital 15 milijonov z ozirom na ustanovitve zalag premajhen. Res je, da bo še preostajal, ker imamo že danes dovoljno število zalag brezplačnih zagotavljenih. Res tudi ni, da so gostilničarji z velikimi milijoni pri kartelu zadolženi in da jih ima ta takorekoč v rokah. Če se jih pa zdaj skuša, s kreditiranjem zapeljati v dolgove, svarimo prav resno vse tovariše, naj bodo pozorni na to za nje pogubno taktiko. — Ni res, da ne bomo mogli z obstoječimi pivovarnami konkurirati. Res pa je, da se nas te prav radi tega smrtno boje. Mi si upamo znižati cene piva pri dobrem zaslužku za 200 Din pri hektolitr in tako preprečiti nadaljno plačkanje naših konsumentov s tujim kapitalom. Končno ni res, da bi se s postavitvijo pivovarne v okolici Ljubljane na transportih kaj prihranilo. Za kolikor bi bili t manjši za Ljubljano, za toliko bi bil večji za Štajersko in Hrvaško.

Smo pred ciljem, in zmaga bo naša. Na delo složno naprej!

Pripravljalni odbor.

*

X.

V Freihausu.

Srce trepeče
Od hrepenenja,
V šumni vrtinec
Sili življenja.
Jenko.

Komu ni bilo znano staro poslopje ob Dravi v Mariboru z imenom Freihaus. Bila je to ena največjih stavb, dve nadstropji visoka, z visokimi okni, širokimi stopnicami in 70 sobami.

To poslopje je morda bilo nekdanj najstarejša trdnjava v mestu, za kar je bil dokaz staro in močno zidovje.

Ta hiša je bila nekdanj last grofov Tatenbahov in baje spojena z gradom Rače s podzemeljskim rovom.

V tej hiši se je nahajal često grof Erazem Tatenbah, posebno če se je vračal iz Gradca, kjer je imel svojo hišo, takozvani Rauberhof.

V vrtni hišici obsežnega poslopja je stal nekoga večera koncem meseca novembra leta 1669 grof Tatenbah v domači obleki, okrašen z zlati-

Žlahtna plesnoba.

Žlahtna plesnoba je malo znana naravna prikažen, ki je kaj dobro došla umnim vinogradnikom. Je več vrst plesnobe, ki so strah in trepet za vinogradnika, ker napadajo ter uničujejo grozdne jagode na trti. Neprijetni pojav plesnobe se razvije od avgusta naprej pri mokro toplim vremenu. V tem času se oprimejo jagod glivice kot kislina ali zelena gniloba, proti katerim se bori že rastlina sama na vso moč. Ta odpor je molčeč, a energičen na ta način, da se tvori v jagodi čreslovinska kislina (Gerbsäure), ki zagreni plesnivim glivicam hranilna tla. Ne le trta, ampak predvsem tudi vinogradnik sam preganja na vso moč in z vsemi mogočimi sredstvi kvarno ali navadno grozdno plesnobo.

Pred trgatvijo pa čaka res napreden ter vzgleden vinogradnik na žlahtno plesnobo (Botrytis cinerea), ki je koristna rastlina, ker izpije in odstrani vinsko kislino. Ona napravi grozdje sladkejše, ga požlahtni s proizvodom buketnih snovi (dišečih), ki dajejo vinu cvetico (Blume).

Žlahtna plesnoba je vidna s prostim očesom kakor nadihana sivorjavkasta glivična ruša. Ako si jo pa ogledamo natančneje pod mikroskopom, je pogled nanjo divoten: majhna kot srebro svetlikasta drevesca, ki so vsa posuta z blestečimi biseri. Raste ta mikaven naravni pojav na zgornji koži jagode. So to trosi (Sporen) glivic, ki se razmnožujejo na ta način, da raznese veter pravkar omenjene bisere po vinogradu. Glivica sama je na zunaj nevidna, ker ima svoj sedež v jagodi, kjer srka ter pije njeno kislino. Na ta način preluknja ovoj jagode, ki zgubi po luknjicah žilavost. Jagode se vsušijo ter spremenijo v nekake rozine. Vinogradnik ob nemški reki Reni in v Pfalci pravi, da so grozdi po žlahtni plesnobi »požlahtnjeni zreli« in čaka s trgatvijo rizlinga do noverabera. On se zaveda dobro, da bo pridelal na ta način samomaščino (Ausbruchwein). Sicer je tako na-

prešanega vina res malo, a dobro je. Glivice namreč grozdja niso le osladi-le, ampak so povzročile v njem čudno in še le malo raziskano gnilobo, ki poraja v jagodju nove in sicer ne nahajajoče se dišeče ter okus mameče snovi, katere cenijo poznavalci vin kot medu podobni buket.

Ker ob priliki trgatve odberejo one jagode, ki so brez žlahtne plesnobe, se imenuje vino »izborna vino (Auslesewein)«. Ako pa odberemo na grozdu kot rozine osušene jagode in jih izprešamo, dobimo »jagodni izbor« (Beerenauslese), ki je eno najbolj dragih vin.

Vsekako pa je požlahtnjenje grozdnih jagod s pomočjo žlahtne plesnobe zelo riskantno postopanje, ki se večkrat bridko ponesreči. Ako na primer veliko dežuje v avgustu, se navzamejo žlahtne glivice v jagodah toliko vode, da jagode popokajo, sok izteče in ostanejo skoraj prazne lupine. Ako iztisnemo tudi navidez že prazne jagode, še priteče prijetno buketno vino, a seveda ga je presneto malo. Ako bi pa grozde tudi žlahtna plesen popolnoma prerasla ter prepojila, se razvije iz tega navadna gniloba, kakor se je to zgodilo po vinogradih ob Reni leta 1901 in je bil celi vinski pridelek izgubljen.

Zgorajno kratko razpravo smo objavili našim slovenskim vinogradnikom v preudarek radi tega, ker je nemško ne samo strokovno, ampak tudi dnevno časopisje polno tozadevnih člankov pod zaglavjem: »Žlahtna gniloba — nemški kapital.«

Dobro bi bilo za naše vinogradništvo, ako bi glede opisane gnilobe povedal v »Gospodarju« svoje mnenje kak strokovnjak ali preizkušen vinogradnik.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 17. maja so pripeljali špeharji na 42. vozeh 82 komadov zaklanih svinj, kmetje 22 voz sena, 4 voze olave, 14 voz slame in 8 voz škopa. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh

mi šivi, kakor so jo takrat nosili plemiči. Ravno kar se je vrnil s Pohorja, ko mu je prišel nasproti v črni plašč zaviti mož, njegov sluga Boltažar Ribl, držeč v rokah svetilko.

»No Boltažar, kaj se je zgodilo zadnji čas v moji hiši?«

»Vprašajte rajši, milostljivi gospod, kaj se ni zgodilo.«

»Je kdo prišel, da mi čestita k imenovanju za vladnega svetnika?«

»Nobenega ni bilo.«

»Kako to,« reče grof nevoljen, »gospodje bržkone ne vedo upoštevati pomena cesarskega odlikovanja, ki sem ga prejel.«

»Milostljivi gospod,« pripomni sluga, »mislím, da ima gospod grof malo prijateljev v Mariboru. Ravno sinoči sem bil v gostilni »Pri Slo-nu«, kjer je bil tudi sluga mestnega sodnika Blaž Puher. Imel ga je že v glavi, kajti dobri ljuto-merčan mu je dišal; zato je bil tudi bolj zgo-voren kakor navadno, saj v vinu je vedno resnica, so pravili že stari Rimljani. Ko je zagledal mene, se je porogljivo nasmejal, tlesnil z rokami in me zaničljivo gledal. Ko ga vprašam, kaj ima z menoj, mi reče prav hudobno: Jabolko ne pade daleč od drevesa. Ker nisem prvotno vedel, kam

Sie naročeni na Hst
„NEDELJA“?
Izbija vsak teden? prinaša vrstokrotni nedejni evangelij in razlago ter druge podrobne verske članke, razen tega pa tudi lepe povesti. Otrci naše ljube Gospe in milne zgodbe za deca. Stane mesečno le 2.— Din (leto 21.— Din). Še danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slovniški trg 20.

19 do 24 Din. Seno je bilo po 65 do 75, otava 60 do 70, slama 45 do 50, en škop 8 Din. Kozliček 60 do 150 Din. Krompirja je bilo 18 voz po 0.50 do 1 Din, čebula po 2.50, česen 14 Din. — Pšenica 2.50, rž 1.75 do 2, ječmen 2, oves 1.25 do 1.50, kuruza 2, ajda 1.75 do 2, proso 2.50, fižol 2 do 2.50 Din. Kokoš 30 do 50, par piščancev 35 do 80, gos 60 do 65, domači zajec 10 do 40 Din. Kislo zelje 3 do 4, kisla repa 2 Din. Gobe 2.50 do 3, jabolka 10 do 20, suhe sliva 10 do 14 Din. Mleko 2 do 2.50, smetana 12 do 14, surovo maslo 36 do 48, jajca 0.50 do 1, med 14 do 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 14 konjev, 14 bikov, 120 volov, 341 krav in 10 telet, skupaj 499 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 13. maja 1930 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 9 do 9.50; poldebili voli od Din 8.25 do 9; plemenski voli od Din 6 do 7.50; biki za klanje od Din 7.50 do 8; klavne krave debele od Din 7 do 8; plemenske krave od Din 5.25 do 6; krave za klobasarje od Din 3.50 do 4; molzne

krave od Din 6.50 do 7.50; breje krave od Din 6.50 do 7.50; mlada živina od Din 7.25 do 9. — Prodanih je bilo 263 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 24.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 16. maja 1930 je bilo pripeljanih 467 svinj in ena koza; cene so bile sledeče: Mladji prašiči 5 do 6 tednov stari komad od Din 160 do 200; 7 do 9 tednov stari od Din 250 do 280; 3 do 4 mesece stari od Din 300 do 350; 5 do 7 mesecev stari od Din 450 do 550; 8 do 10 mesecev stari od Din 650 do 850; eno leto stari od Din 1000 do 1400. En kg žive teže od Din 12 do 14; en kg mrtve teže od Din 16 do 17. Prodanih je bilo 349 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 18 do 20; volovsko meso II. vrste 1 kg od Din 16 do 18. Meso od bikov, krav in telic 1 kg od Din 10 do 14. Telečje meso I. vrste 1 kg od Din 20 do 25; telečje meso II. vrste 1 kg od Din 16 do 20. Svinjsko meso, sveže 1 kg od Din 15 do 30.

NAŠA DRUŠTVA

Romanje v Marjino Celje od 28. junija do 1. julija. Centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije v Mariboru obvešča občinstvo, da se prijave za romanje v Marjino Celje z izletom na Dunaj končajo s prvim junijem. Zato naj se vsi pravočasno javijo pisмено ali osebno odboru ter plačajo 550 Din za vožnjo, prenočišče in hrano. Odbor pa bo skrbel, da se bo vse v najlepšem redu vršilo.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 25. maja ob treh popoldne v samostanski dvorani poučno predavanje pojasnjeno z igro: Očetova podoba v štiri dejanjih. Vsi člani in prijatelji društva vljudno vabljeni.

Hoče. Katoliško bralno društvo vabi na gledališko predstavo: »Na Marijinem srcu«, ki jo uprizori v nedeljo, dne 25. maja ob treh popoldne in ob osmih zvečer v svoji društveni dvorani. Ker je čisti dobiček namenjen za misijone, zato se udeležite te prireditve v kar največjem številu.

Ljudski oder v Središču ponovi na Križevu, dne 29. maja ob osmih zvečer v Društvenem domu v Središču dramo v petih dejanjih »Živa pokopana«. Do solz ganljiva igra je zadnja redna uprizoritev v tej sezoni. Ljubitelji lepih iger vljudno vabljeni.

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. Kakor je

znano, je naša najmočnejša bolfenska organizacija morala prenehati z delovanjem; imeli smo zadnji čas »Bralno društvo pri Sv. Bolfenku pri Središču«, pod okriljem katerega smo se shajali, prirejali igre itd. Znano je tudi, da imamo pri nas drugo društvo, ki se imenuje Bralno društvo »Lipa« Sv. Bolfenk pri Središču. Da bi se preprečila vsaka zamenjava in pomota ter bi vladala popolna jasnost, smo dne 4. maja tega leta, na Florjanovo, sklicali izredni občni zbor, na katerem se je sklenilo razpustiti »Bralno društvo pri Sv. Bolfenku«. Ki se je s tem dnem tudi prostovoljno razšlo. To društvo bi imelo letos proslaviti svoj 30 letni jubilej, a se je preje razdružilo. Pač pa moramo omeniti in proslaviti naše delavne moči, ki so nam leta in leta dajale raznega poka, čitva, znanja itd., in to so v prvi vrsti: Jožef Borko, Ivan Zadravec, župnik v pokoku, Peter Orešnik, Jožef Munda, pozneje tudi Fr. Planinc in g. Molan in drugi. Čast njim! — Dne 11. maja tega leta pa smo ustanovili »Katoliško prosvetno društvo Sv. Bolfenk pri Središču«. To društvo ima veliko večji delokrog nego druga društva. To društvo stoji odločno na katoliški prosvetni podlagi ter je njegov sedanjí predsednik č. g. Franc Molan, župnik. Društvo ima namen vzgajati in krepiti mladino, navajati jo k treznosti in varčnosti, izobraževati jo strokovno in нравno in ji prirejati zdravo in pošteno zabavo. Zato bi bilo želeli, da bi ne bilo ne fanta ne dekleta ne moža ne žene, ki ima količkaj smisla za duševni razvoj, da bi ne bil včlanjen pri nas. — Tajnik.

Sv. Bolfenk v Slov. goricah. Igralci bralnega društva pri Sv. Rupertu v Slov. goricah priredijo v nedeljo, dne 25. maja po večernicah na župnijskem dvorišču dve igri, namreč: Kakšen gospod, takšen sluga in Pred sodnikom. Sodelujejo tudi ruperčki tamburaši in domači pevski zbor. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj ne izostane, ne bo mu žal.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Na praznik Vnebohoda Kristusovega po večernicah priredi tukajšnja čebelaraka podružnica v Soli poučen tečaj za čebelarje, ki ga bo vodil naš priznani čebelarski strokovnjak Ivan Juranič. Udje podružnice in čebelarji iz domače in sosednih župnij, na svidenje v velikem številu!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Na Križevu, dne 29. maja priredi tukajšnja Marijina družba igro »Dve materie« v štirih dejanjih. Igra je res lepa, zato vsi vljudno vabljeni!

Zgornja Ponikva. Tukajšnja podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva priredi v nedeljo, dne 25. maja tombolo z mnogimi lepimi dobitki, ki bodo v nedeljo po sveti maši tudi v tukajšnji cerkveni uti na vpogled. Vabimo domačine in okoličane, a se požurijo z nakupom tombolskih tablic, ker je istih le malo število na razpolago in bo oni, ki bodo zamudili to lepo priliko, šel praznih rok. Kajti še enkrat, lepih dobitkov je mnogo a tombolskih kart zelo malo. Glavni dobiček ovca, potem voz opeke, rezan les itd. Začetek točno ob ob treh popoldan.

Teharje. Naše Prosvetno društvo naznanja, da ponovi v nedeljo, dne 25. maja tega leta ob 3. uri popoldne v čitalnici na Teharjih zgodovinsko, iz češčine prevedeno igro: »Žrtev spovedne molčečnosti«, katera mora s svojo izredno zanimivostjo in pestrostjo vsakogar zadovoljiti. Vljudno vabi odbor.

Vojnik. Koncert tukajšnjega cerkvenega pevskega zbora se je radi nepredvidenih ovir moral preložiti. Vrši pa se bo na binkoštni ponedeljek ob pol štirih popoldne.

Prosvetno društvo v Št. Lj. pri Velenju obhaja letos 25 letnico svojega obstoja. Ta pomembni jubilej bo društvo proslavilo z blagoslovitvijo Društvenega doma dne 1. junija. — Blagoslovitev bo dopoldan ob 10. uri, društvena slavnost pa popoldan ob pol treh deloma v dvorani deloma na prostem, če bo dopuščalo vreme. Pri vsem sodeluje rudarska godba iz Velenja. Na sporedu sta tudi dva govora prosvetnega in zadružnogospodarskega značaja. Prijatelji, pridite 1. junija v Št. Lj.!

Marenberg. Tombola v prid farne cerkve, ki jo priredi Kolo Jugoslovanskih sester, se vrši neprekinjeno dne 29. maja, na praznik Vnebo-

Birmanska darila

ure, zlatnine
kupite najceneje
pri
R. BIZJAK
MARIBOR
Gospodarska ul. 16

Brezobvezen
690 ogled zaloge.

to meri, ga primem za rame, češ, naj se bolj do-
ločno izrazi. Nato pa se zakrohoče ter reče: Ti
služiš pri tistem Tatenbahu, ha, ha, si ravno tak-
šen, kakor je on. Kri se mi je razburkala pri teh
besedah, vendar sem se še premagal, ker je bilo
več ljudi, ki so bili očitno na Puherjevi strani.

»Kaj veš glede mojega gospoda,« vprašam
ves razburjen.

»Ha, tvoj gospod, veš, le zapomni si dobro, ta
naj bi bil plemenitaš in cesarski svetnik! Naj
rajši ne odira kmetov, pa seveda imeti mora de-
nar, da more kupovati lepim gospod darila ter
popivati s tistimi hrvatskimi bahači. To naj bi
vedel cesar, že davno bi ga bil odstavil od službe;
saj je tako ne izpolnjuje, je več na dopustu kakor
v uradu.«

»Kaj takega je rekel ta podlež, ali ga nisi
udaril,« se razsrdi grof Tatenbah.

»Saj sem ga hotel, v tem hipu pa je prišel
gostilničar Matija König, ki je spravil pijanega
slugo v drugo sobo, jaz pa sem odšel, ker me je
preveč pekla jeza.«

»Pa še več je govoril ta nesramnež, še nekaj
o krivi prisegi je omenil.«

»Dovolj,« vzkipi grof ves jezen, »temu lopo-
vu bom že pomagal do plačila. Ti pa ničvrednež,

ne poslušaj govoric o svojem gospodu in ne za-
hajaj v take gostilne, če ne, te naženem iz službe.«

»Ne delajte tega, premilostljivi gospod,« od-
vrne Boltažar mirno, »boljše je, da slišite to od
mene, svojega zvestega sluga, da vas imenujejo
vaši sovražniki omahljivca in bojazljivega ple-
miča, kakor da bi vam to povedali tisti ljudje,
ki se vam hlinijo ter dobrikajo.«

»Boltažar,« zakriči grof ves razkačen, pa se
kmalu pomiri, »ti imaš prav, ti si mi kot zvest
sluga dolžan, da mi vse poročáš, kaj se govori o
meni v Mariboru ter drugod. Tvoja dolžnost pa
je tudi, da me braniš, kjer mečejo nesramni ob-
rekovalci kamenje na nas. Ti moraš povedati
ljudem, ki tako slabo mislijo ter govorijo o meni,
kako dobro smo zapisani pri najbolj pobožnih v
deželi, pri častitih očetih kapucinih, posebno pri
o. Edmundu Kleinmond.«

»Ravno prav,« odvrne sluga z lokavim po-
gledom, »visokovredni gospod Kleinmond mi je
tudi nekaj naročil, namreč, da naj vrnem vaš
molitvenik, ki ste ga pozabili zadnjikrat na
oltarju, ko ste bili po vaši bolezní v cerkvi.«

Po teh besedah potegne Boltažar Ribí v
rdeče usnje vezano knjižico izpod plašča ter jo
položi v grofovo roko.